

Datum

19

Diarienummer

MNN-2024-1114792

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Yttrande över remiss från Naturvårdsverket om
riskbedömning för hållbar masshantering vid
användning av massor i anläggningsändamål
STK-2023-1352**

Yttrande

Miljönämnden ser positivt på att ny vägledning inom området för masshantering och användning av massor för anläggningsmål tas fram och särskilt inom området gällande riskbedömning.

Naturvårdsverket använder begreppet ”rena massor” och menar att det bör innebära massor som vare sig är förorenade eller innehåller ämnen som potentiellt kan skada människors hälsa eller miljön, vilket också kan omfatta naturligt förekommande ämnen. Detta kommer i praktiken att bli svårt att tillämpa eftersom det är vanligt förekommande att det finns bakgrundshalter av ämnen, som i högre koncentrationer kan vara skadliga för människors hälsa eller miljön. Miljönämnden anser att när det i massor, i vart fall gällande naturligt förekommande ämnen, ingår halter av ämnen som inte är skadliga för människors hälsa eller miljön så ska massorna ändå betraktas som rena massor.

Vägledningens definition av naturliga massor innebär att massorna måste användas på samma plats som de uppstod för att klassas som naturliga. Miljönämnden anser att det kan bli svårt att bedöma vad som anses vara samma plats enligt Naturvårdsverkets definition, då de geologiska förhållandena kan vara likartade på stora områden.

Nämnden anser att förutsättningen för att massor ska kategoriseras som naturliga borde utgå ifrån materialets sammansättning och inte vara beroende av specifik plats

som massorna kommer från. Massor kan vara kraftigt heterogena och skilja sig i geologiska förutsättningar och föroreningsgrad även om de kommer från samma plats.

Miljönämnden ställer sig positiv till att mark och markmiljö bör skyddas i enlighet med det Naturvårdsverket skriver i vägledningen. Avvägning mellan markmiljö och återanvändning av avfall bör dock kunna ställas mot varandra i stadsmiljö, eftersom där oftast redan är höga föroreningshalter.

I remissen skriver Naturvårdsverket att verksamhetsutövare som hanterar avfallsmängder över 100 000 ton alltid bör omfattas av tillståndsplikt. Om så är fallet anser miljönämnden att detta i stället bör framgå i författningstext.

I vägledningen anges att kvarlämnande av massor vid avhjälpandeåtgärder inom förorenade områden styrs av de åtgärdsåtgärder som fastställts och att vägledningen inte är tillämplig för bedömning av massor som uppkommer och hanteras i samband med avhjälpandeåtgärder. I Malmö är det stora mängder massor som schaktas och transporteras bort i samband med exploatering av områden som tidigare har fyllts ut med förorenade fyllnadsmassor. En följd av detta blir ett stort behov av användning av naturresurser och ett stort utsläpp av koldioxid. I syfte att minska mängden massor som måste transporteras bort ser miljönämnden ett behov av en kompletterande vägledning för riskbedömning och hållbar masshantering vid avhjälpandeåtgärder.

I miljöbalken framgår att verksamheter och åtgärder ska bedrivas så att resurser används på ett sådant sätt att det främjar en långsiktigt hållbar utveckling. I avsnitt 4.1.1 anges dock att användning av avfall inte är lämpligt om särskilda skyddsåtgärder behövs vid anläggningsändamål. Miljönämnden ställer sig frågande till detta. Det borde tvärtom uppmuntras att avfall används i de fall det är lämpligt, även om särskilda skyddsåtgärder behövs. Det är återanvändningen, i kombination med den särskilda skyddsåtgärden, som borde bedömas om den är lämplig i det enskilda fallet.

I det fjärde stycket under avsnitt 6.3 är det otydligt vad som menas med ”samma försiktighetsåtgärder”. Om ett avfall kan användas med särskilda försiktighetsåtgärder, som innebär samma risker som rent material utan försiktighetsåtgärder, bör avfallet

kunna vara ett alternativ för användning. Vägledningen borde istället fokusera på vilka särskilda försiktighetsåtgärder som är lämpliga som kan leda till resurseffektivitet.

Vägledningen skriver att material som används för anläggningsändamål bör vara inert vilket nämnden ställer oss positiv till. Det behövs dock ett förtydligande om när material som inte är inert kan vara lämpligt att använda och vid vilka särskilda försiktighetsåtgärder.

Miljönämnden ställer sig positiv till att livscykelanalyser (LCA) tas upp i vägledningen och att det finns hänvisning till SIS (Svenska institutet för standard) och hur man ska använda verktyget. Vägledningen är dock väldigt generell och det finns behov av mer konkret vägledning av användning av LCA inom hållbar masshantering och hur man kan ställa olika intressen mot varandra.

Miljönämnden anser också att det är positivt att avfallshierarkin lyfts i vägledningen och hade önskat att detta utvecklades ytterligare. Idag arbetar nämnden som tillsynsmyndighet med att ställa krav på korrekt klassning av massor så att man i första hand kan återanvända eller kvarlämna massor, istället för att de skickas iväg till deponi. Det finns ett behov att ytterligare beskriva hur tillsynsmyndigheten kan använda sig av avfallshierarkin och kontrollera att denna efterföljs.

Ordförande

Sofia Hedén

Nämndsekreterare

Douglas Truedsson